

BELEVEN WE EEN TRAGISCHE COMEDIE?

De vogelbescherming op Europees niveau, 20 december 1977

Roger Arnhem.

Het voorstel van 20 december 1976 voor een richtlijn van de Raad van de Europese Gemeenschap betreffende de bescherming van de trekvogels had als voornaamste doel de nationale vogelbeschermingswetten op elkaar af te stemmen.

Een jaar later, 20 december 1977, heeft de Commissie voor het Leefmilieu bij de EG het stuk R/3220/77, dat het eindvoorstel moest zijn, aan de vertegenwoordigers van de lidstaten voorgelegd. Deze richtlijn — het oorspronkelijke voorstel werd op onvoorstelbare wijze gewijzigd in het voordeel van de Europese jagers — is een product van compromissen in het voordeel van de jacht en de jagers, de enige die geraadpleegd zijn en waarnaar geluisterd is. (Zie ook „Het Vogeljaar“ 26 (2): 89-90).

Het is niet doenlijk alle technische bijzonderheden te vermelden of op elk onderdeel commentaar te geven. Wel kunnen enkele typische voorbeelden worden gegeven om te laten zien, hoe, na een jaar werk, het document van 20 december 1976 voor de bescherming van de trekvogels het voorstel van 20 december 1977 is geworden... voor de bescherming van de Europese jagers.

De 6 soorten die, levend of dood, binnen de lidstaten verhandeld mochten worden — een voorstel dat ons verheugde — zijn 42 wildsoorten geworden! Daaronder bevinden zich — houdt u goed vast — op Belgisch voorstel het Korhoen, de Tafeleend en de Toppereend, soorten die niet meer voorkomen en sinds vele jaren tot de bejaagbare soorten in België behoren. Dit voorstel van onze vertegenwoordigers (onder druk van wie of wat?) is gewoon *ontoelaatbaar en oneerlijk* tegenover de andere nationale delegaties aan wie 'offers' werden gevraagd... Aangezien de andere delegaties accoord zijn gegaan met het verbieden van het gebruik van snelle motorboten aan de Deense jagers bij de jacht op zeeëenden, Eidereenden en Brilduikers mogen de Scandinaviërs boten gebruiken met een max. snelheid van 5 km per uur. Zij willen in ruil daarvoor een hele serie kleine steltlopers (alle ruiters, rallen, grutto's, Wulp, Kievit) op de lijst van bejaagbare soorten, hetgeen toegestaan werd dank zij de steun van Frankrijk, Italië en Luxemburg en zelfs Groot Brittannië, dat ons zeer teleurstelde tijdens de debatten, omdat men de Engelsen meestal als geboren beschermers ziet, hetgeen allerm minst het geval is.

Het waren trouwens de Engelsen die de lont in het vuur staken, via hun valkeniers, door toestemming te vragen om op Merels en

Veldleeuweriken te mogen jagen. Dat had tot gevolg dat de Franse jagers ook met nieuwe eisen kwamen en zelfs het lef hadden om te vragen om op Veldleeuweriken en zelfs op de Grauwe Gors te mogen jagen.

De Italianen vroegen daarop terstond de jacht op piepers, vinken en Appelvinken. De lijsterachtigen, die voordien op geen enkele 'wildlijst' voorkwamen worden nu genoemd in bijlage II/2; een achteruitgang ten aanzien van het voorstel van 1976, waarin deze vogels beschouwd werden als te zijn beschermd in geheel West-Europa. Dit Italiaanse voorstel werd, zoals te verwachten was, natuurlijk door de Fransen gesteund.

De 27 soorten (bijlage II/1) die van het begin af als 'jachtwild' werden beschouwd voor de hele gemeenschap, werden in dit voorstel 74 soorten. Waar is de beschermingsgedachte gebleven? De 27 soorten (bijlage II/2), oorspronkelijk beschouwd als 'wild' in de lidstaten waarvoor ze genoemd werden, werden uitgebreid tot... 49 soorten, dank zij Frankrijk, Denemarken, Duitsland en Ierland.

Een klein voorbeeld moet nog wereldkundig worden gemaakt. De Duitse afvaardiging vroeg aan de lijst met te verhandelen soorten (bijlage III) de... Wilde Kalkoen toe te voegen, die speciaal uit de USA zal moeten worden ingevoerd om een kleine groep jagers de gelegenheid te geven zich te oefenen in het schieten op deze vogels met... pijl en boog.

Dit geval toont wel aan hoe groot de invloed en de druk van de kant van de jagers is.

Alleen de Nederlandse delegatie oriënteerde steeds zijn adviezen uitsluitend op de vogelbescherming, maar werd zelfs niet gesteund door de 'Belgische experts'...

De lijsterachtigen en vinkachtigen in Frank-

rijk en Italië mogen bejaagd worden. Dit is dan ook het einde van onze hoop om deze kleine vogels enige bescherming te geven in het Middellandse Zeegebied (en dan te bedenken dat weldra wellicht nog andere landen tot de Europese Gemeenschap zullen toetreden zoals Spanje, Portugal en Griekenland).

Teneinde het beginsel van de bescherming van alle trekvogels tot deze landen te kunnen uitbreiden is het onjuiste zaken als bovenvermeld te laten doorgaan. De verenigingen voor vogelbescherming en andere ornithologische instanties in België hebben niet het minst het recht of de gelegenheid gekregen om hierover hun mening naar voren te brengen.

Het is te hopen dat het thans op tafel liggende voorstel met de daarbij uitgesproken wensen van Fransen, Italianen en Denen niet wordt aangenomen. Een dergelijke Europese richtlijn past niet meer in deze tijd en met grote klem vragen wij de permanente vertegenwoordigers bij de EG een dergelijke overeenkomst niet te aanvaarden c.q. te ondertekenen.

● Roger Arnhem, Durentijdle 8, 2130 Brasschaat, België.

Bescherming van zangvogelnesten tegen kraaiachtigen en katten

Het is welbekend hoeveel onze zangvogels hebben te lijden van nestroovende kraaien, Gaaïen, Eksters en katten. De heer A. J. H. Baron van Lynden schrijft in 'Het Vogeljaar' 23 (1) : 30, dat daartegen bescherming mogelijk is door de nestjes met gaas te omgeven, en bewijst dat aan de hand van successen in de eigen tuin met diverse lijsters en kleine zangvogels. De mazen in het gaas moeten de broedvogels doorlaten, maar de rovers tegenhouden. Het advies van de heer Van Lynden is om het gaas aan te brengen kort nadat de eieren zijn uitgekomen. Uit ervaring met Kneuen bleek dat het dan al te laat kan zijn, maar dat deze 'nestbeschermers' ook wel direct na het begin van het broeden kan worden gebruikt.

Aan de rand van de stad Groningen nestelen Kneuen in perken mahoniastruiken, die dienen als afzetting op een druk gebruikt parkeerterrein. De struiken zijn circa 1 m hoog, en hebben enigszins stekelige hulstachtige bladeren. Zij staan zo dicht opeen dat een compacte massa wordt gevormd. De kneuennestjes zitten dicht onder de kruin. In de zomer van 1975 moest ik vaststellen dat twee nestjes met vrij grote jongen door katten waren vernield. In 1976 heb ik het nestelen van het begin af gevolgd, en wilde de drie gevonden nestjes met gaas omgeven zodra er jongen zouden zijn. Dat was echter in twee gevallen al te laat. De gaaf, maar leeg teruggevonden nestjes waren stellig uitgehaald door de Zwarte Kraaien die zich daar ophielden. Op het derde nestje zat het broedvogeltje nog. Dit heb ik toen direct met gaas omgeven, en de jongen zijn daarna voorspoedig opgegroeid. Na deze ervaring heb ik in 1977 twee nestjes met gaas omgeven slechts een paar dagen na het begin van het broeden. Het bleek dat de Kneutjes op het nest terugkeerden. Een derde nestje werd reeds in dit stadium leeg gevonden. Het gaas had mazen van 5 cm doorsnede. Een strook van 1 x 3 meter werd om de struik getrokken

en de onderrand aan de grond genageld met tentharingen. De bovenkant werd afgedekt met een vierkant van 1 x 1 meter. Vaak zitten de nestjes echter in een zijtak of zelfs tussen zijtakken van aangrenzende struiken. Het was dan mogelijk om het gaas rondom de nestplaats door het midden van de beide struiken te trekken. Het alternatief zou zijn om veel ruimer gaas op beide struiken te zetten; dat bleek echter niet nodig te zijn. Ik kon op de zelfde wijze ook het nestje van de Grasmus beschermen, dat dicht boven de grond zat in lage doornige sierkwee waarmee een ander perk was beplant. Het tweede broedsel zat op een naburige plaats in zo'n dichte wirwar van doornstruiken dat ik van het 'ingazen' afzag. Het nest met jongen werd prompt door katten geplunderd, die daar aan de stadstrand in verwilderde staat leven.

Het leek mij nuttig om, na het artikel van de heer Van Lynden, ook deze ervaringen aan andere vogelvrienden bekend te maken. Ik ben benieuwd of een zelfde wijze van beschermen ook in andere gevallen met succes wordt bekrond.

● C. P. Sikkema, Plantsoenstraat 24, Groningen.

Torenvalk slaat Kievit in vlucht

Op 15 maart 1978 deed ik een voor mij opvallende waarneming. Door een vrij harde westenwind vlogen de weidevogels laag boven de grond. Toen een Torenvalk over kwam vliegen vlogen verschillende vogels op waaronder ook een paar Kieviten. De Torenvalk deed een aanval op één van de Kieviten en greep deze in de vlucht. Na een korte worsteling vielen beide vogels op de grond en het duurde niet lang of de Torenvalk deed zich te goed aan de dode Kievit. Komt het meer voor dat een Torenvalk zulke grote proo'dieren aanvalt?

● S. Tj. Westendorp, Heidenskipsterdijk 21, Workum.

Het is mogelijk dat de Torenvalk door ervaring heeft geleerd (bijvoorbeeld bij een zieke Kievit) dat de vogels bij harde wind gehandicapt worden bij het ontsnappen en gemakkelijker zijn aan te vallen.